

**Adatlap témahirdetési javaslatához
a Csonka Pál Doktori Iskola Tanácsa részére**

Témavezető neve: Kissfazekas Kornélia, PhD

e-mail címe: kissfazekas@urb.bme.hu

Téma címe: Magyar települési változások 1945-89

A **téma** rövid leírása:

A magyar települések II. világháború utáni változásainak kutatása ma még gyerekcipőben jár. Míg a kor építészeti vonatkozásai egyre nagyobb szakmai publicitást kapnak, az államszocialista időszak településhálózati és település léptékű folyamatainak a kutatása még mindig kezdeti stádiumában tart.

A témának rendkívül sok aspektusa vár feldolgozásra; így mind a regionális típusú, nagyobb szerkezeti összefüggések, mind az építészeti léptékhez közelítő városépítészeti szemléletű kutatási terület iránt érdeklődő hallgatónak tág teret biztosít.

A kutatás kulcsfogalmainak tekintendők az alábbiak:

- 1945-89 közötti időszak, de a mai történésekre gyakorolt hatásait is figyelembe véve;
- jellemzően magyar vonatkozású, de tágabb térségi összefüggésben;
- urbanisztikai, interdiszciplináris szemléletű (térségi vagy városépítészeti/építészeti léptékű; a lépték függvényében regionális/településföldrajzi vagy társadalomtudományos/szociológiai, környezetpszichológiai kutatásokhoz is kapcsolódó);

A kiírt téma tudatosan nem törekszik a kutatási fókuszterület túlzott szűkítésére, szeretné felkínálni a lehetőséget, hogy a fenti korszak megismerése iránt elkötelezett hallgatók maguk találják meg azokat a főbb elemeket, hangsúlyokat, amelyekre a kutatásukat alapozhatják.

Ugyanakkor az alábbi főbb aspektusok javasolhatók („munkacímek”-kel felsorolva):

- Morfológiai szemléletű kutatások¹
 - Magyar történelmi települések alaktani változásai az államszocialista városépítési folyamatok hatására;
 - A korszak városmorfológiai változásainak és a városépítészeti összefüggéseknek a kutatása;
- Újvárosok²
 - Az államszocialista újvárosok szerepkörének változásai – posztszocializmus/posztindusztrializmus, az új városbrand megtalálásának eszközei;
 - Az újvárosok építésének sajátosságai - városépítészeti és építészeti összefüggések kutatása;
- Államszocialista városépítészet³
 - A városközpontok szerepének változásai az államszocializmus során;
 - Városépítészeti paradigmaváltások („szocreál-szocmodern”); Építészeti-közterületi karakterelemzés;
 - A szocialista realizmus városépítészeti mintázatai (beépítések, közterületek) és városi kontextusuk;

¹ Kapcsolódva a témavezető már megkezdett morfológiai kutatásához és oktatási programjához

² Kapcsolódva a témavezető újvárosokkal foglalkozó kutatásához és publikációihoz

³ Kapcsolódva a témavezető doktori témájához, eddigi kutatásaihoz és publikációihoz

Fontos kiemelni, hogy korszak specialitásából adódóan, a kutatás során elengedhetetlen nem csak a települési történések, hanem azok tágabb kontextusa, a társadalmi/politikai folyamatok iránti érdeklődés is.

A **téma** meghatározó irodalma:

- Városépítés, Magyar Építőművészet, Magyar Építőipar folyóiratok korabeli számai;
- Településtudományi Közlemények korabeli számai;
- Korabeli városrendezési tervek (Általános és Részletes Rendezési Tervek)

- Hirt, S (2013) *Whatever happened to the (post)socialist city?* *Cities* 32. 29-38.
- Stanilov, Kiril (Ed.) (2007) *The Post-Socialist City - Urban Form and Space Transformations in Central and Eastern Europe after Socialism*. Springer

- French, R. A. Hamilton, F. E. I. (1979) (Eds) *The Socialist city: spatial structure and urban policy*. Chichester: John Wiley & Sons.

- Szirmai, V. (Eds.) (2016) *"Artificial Towns" in the 21 Century Social Polarization in the New Town Regions of Eastern - Central Europe* Bp. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet

- Germuska, P. *Ipari város, új város, szocialista város*, *Korall* 11-12, 239-259.
<http://epa.oszk.hu/00400/00414/00008/pdf/11germuska.pdf>

- Szirmai V. (szerk.) (2013) *Csinált városok a XXI. század elején: Egy „új” városfejlődési út ígérete*, Bp. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet

- Prakfalvi, E. Szűcs Gy. (2010) *A szocreál Magyarországon*. Corvina Bp.

- Ferkai, A. (1998) *Építészet a második világháború után*, In: *Magyarország építészetének története*. Vince Kiadó Kft. Bp.

- Major, M. Osskó J.(szerk.) (1981) *Új építészet, új társadalom 1945-1978. Válogatás az elmúlt évtizedek építészeti vitáiból, dokumentumaiból*; Corvina, Budapest

- Pozsonyi, Z.(szerk.) (1973) *Városépítés Magyarországon a felszabadulás után* szerzők: Dragonits T., Füle L., Granasztói P., Gyárfás I., Heim E., Ihrig D., Köszegfalvy Gy., Köszegi L., Dr. Perczel K., Sedlmayr J-né, Valentiny K. Műszaki Könyvkiadó, Bp.

A **téma** hazai és nemzetközi folyóiratai:

- ÉPÍTÉS- ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY (MTA) Scopus
- Történelmi szemle (MTA) Scopus
- CITIES (Elseiver) Scopus, *Imp.faktor*
- JOURNAL OF ARCHITECTURE AND URBANISM (Routledge) Scopus
- ARCHITEKTURA and URBANIZMUS (Slovak Academy of Sciences) Scopus
- Tér és társadalom (MTA) Scopus
- URBS (Magyar Történelmi Társaság) Scopus
- Communist and Post-Communist Studies (University of California) Scopus
- Architectural Theory Review (Routledge) Scopus

- PERIODICA POLITECHNICA ARCHITECTURE (BME)
- (rég-új) MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET (MÉSZ)

A **témavezető** fenti folyóiratokban megjelent 5 közleménye:

- *Changes of Town Centres in the State Socialist Era – Processes And Paradigms in Urban Design*
In: ARCHITEKTURA and URBANIZMUS (közlésre elfogadva; megjelenés: ez év június) lektorált, idegen nyelvű, Scopus
- *Relationships between politics, cities and architecture based on the examples of two Hungarian new towns* (2015) In: CITIES 48. pp. 99–108. [doi:10.1016/j.cities.2015.06.007](https://doi.org/10.1016/j.cities.2015.06.007) lektorált, idegen nyelvű, Scopus, Imp.factor:1.728
-
- *Metamorphosis of public spaces in Hungary: or the question of context within the public spaces of the communist and post-communist period* (2013): JOURNAL OF ARCHITECTURE AND URBANISM 37(3) pp. 182-193. [doi:10.3846/20297955.2013.832391](https://doi.org/10.3846/20297955.2013.832391)
- *A magyar városközpontok átalakulása a II. világháború végétől a rendszerváltásig.* (2008) In: ÉPÍTÉS- ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY 36. 1-2. Akadémiai Kiadó
[doi: 10.1556/EpTud.2013.001](https://doi.org/10.1556/EpTud.2013.001) lektorált, Scopus
- *Dilemmas Apropos of the Role Changes of Hungarian Town Centres after 1945.* (2008) In: PERIODICA POLITECHNICA ARCHITECTURE 2. pp 67-72. lektorált
- *Újraértelmezve* (2007) In: (rég-új) MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET 3.

A **témavezető** utóbbi tíz évben megjelent 5 legfontosabb publikációja:

- Kissfazekas, K: (2016) *The urban structure and architectural specificities in the post-socialist new towns*; Szerk: Szirmai, V. In: "Artificial Towns" in the 21 Century Social Polarization in the New Town Regions of Eastern - Central Europe) pp. 403-439. – könyvfejezet, lektorált, idegen nyelvű
- *Relationships between politics, cities and architecture based on the examples of two Hungarian new towns* (2015) In: CITIES 48. pp. 99–108. - lektorált, idegen nyelvű, Scopus, Imp.factor (1.728)
- *The urban context of the state socialist public building complexes* (2014) ÉPÍTÉS- ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY 42. (1-2) pp. 93-132. [doi: 10.1556/EpTud.2013.001](https://doi.org/10.1556/EpTud.2013.001) lektorált, idegen nyelvű, Scopus
- *Metamorphosis of public spaces in Hungary: or the question of context within the public spaces of the communist and post-communist period* (2013): JOURNAL OF ARCHITECTURE AND URBANISM 37(3) pp. 182-193. [doi:10.3846/20297955.2013.832391](https://doi.org/10.3846/20297955.2013.832391) lektorált, idegen nyelvű, Scopus
- *A magyar városközpontok átalakulása a II. világháború végétől a rendszerváltásig* (2008) ÉPÍTÉS- ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY 36. (1-2) pp. 79-102. - lektorált, Scopus

A **témavezető** eddigi doktoranduszai⁴:

Gurdon Balázs – felvétel éve: 2013; abszolutórium: 2017. január

Melléklet: a téma bővebb leírása

Budapest, 2017. február 19.

Témavezető aláírása
